

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Vabariigi Valitsus
määrus
terviktekst
08.07.2023
Hetkel kehtiv
RT I, 05.07.2023, 175

Soomaa rahvusparki kaitse-eeskiri

Vastu võetud 22.04.2005 nr 85
[RT I 2005, 23, 173](#)
jõustumine 08.05.2005

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
22.12.2005	RT I 2005, 71, 556	01.01.2006
19.01.2009	RT I 2009, 7, 48	01.02.2009
19.03.2010	RT I 2010, 13, 70	01.04.2010
22.06.2023	RT I, 05.07.2023, 1	08.07.2023

Määrus kehtestatakse «Looduskaitseaduse» § 10 lõike 1 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Soomaa rahvusparki kaitse-eesmärk

(1) Soomaa rahvusparki² (edaspidi *rahvuspark*) kaitse-eesmärk on Vahe-Eesti edelaosa metsa-, soo- ja lammimaastike looduse, kultuuripärandi, kaitsealuste liikide, EÜ nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud 48 liigi ning EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taime- ja loomastiku kaitse kohta:

1) I lisas nimetatud elupaigatüüpide: metsastunud luidete (2180)³, jõgede ja ojade (3260), lamminiitude (6450), rabade (7110*), vanade loodumetsade (9010*), rohunditerikaste kuusikute (9050), soostuvate ja soolehtmetsade (9080), siirdesoo- ja rabametsade (91D0*), lammi-lodumetsade (91E0) kaitse;

2) II lisas nimetatud liikide: saarma (*Lutra lutra*), hingi (*Cobitis taenia*), võldase (*Cottus gobio*), laiujuri (*Dytiscus latissimus*), suur-mosaiikliblika (*Euphydryas maturna*) ja suur-kuldtiiva (*Lycaena dispar*), kes kõik on III kategooria kaitsealused liigid, elupaikade kaitse, säilitamine, tutvustamine ja uurimine.

(2) Rahvusparki maa- ja veevala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripäradele ja majandustegevuse piiramise astmele reservaadiks, kahekümne üheksaks sihtkaitsevööndiks ja üheks piiranguvööndiks.

(3) Rahvusparkis tuleb arvestada «Looduskaitseaduses» sätestatud piiranguid käesolevas määruses sätestatud erisustega.

(4) Rahvusvahelise tähtsusega märgalade, eriti veelindude elupaikade konventsiooni artikli 2 lõike 1 kohaselt on Soomaa rahvuspark rahvusvahelise tähtsusega märgala (Ramsari ala).

(5) Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k «Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri» lisa 1 punkti 1 alapunktist 52 hõlmab rahvuspark Soomaa linnuala ja punkti 2 alapunktist 386 Soomaa loodusala, kus tegevuste kavandamisel tuleb hinnata nende mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi.

§ 2. Rahvusparki asukoht

(1) Rahvuspark asub Viljandi maakonnas Suure-Jaani vallas Karjasoo ja Kibaru külas; Vastemõisa vallas Paelamaa, Lemmakõnnu, Metsküla ja Sandra külas; Kõpu vallas Vanaveski Uia, Iia ja Tipu külas ning Pärnu maakonnas Paikuse vallas Põlendmaa külas; Tori vallas Kildemaa, Võlli, Jõesuu, Rätsepa, Riisa ja Aesoo külas; Vändra vallas Leetva ja Kaansoo külas.

(2) Rahvuspargi välispiir ja võõndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas⁴.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.
[RT I 2009, 7, 48- jõust. 01.02.2009]

2. peatükk KAITSEKORRA ÜLDPÕHIMÕTTED

§ 4. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi ning püüda kala sihtkaitsevööndis, välja arvatud § 11 lõikes 2 sätestatud juhul, ja piiranguvööndis.

(2) Füüsilise isiku või eraõigusliku juriidilise isiku omandis oleval kinnisasjal on viibimine lubatud, arvestades «Asjaõigusseaduses» ja «Looduskaitseaduses» sätestatud.

(3) Telkimine ja lõkke tegemine rahvuspargis on lubatud ainult rahvuspargi valitseja nõusolekul selleks ettevalmistatud ja tähistatud kohtades. Telkimine ja lõkke tegemine õuemaal on lubatud omaniku nõusolekul.

(4) Rahvuspargis on lubatud jahipidamine ulukite arvukuse reguleerimise eesmärgil.

(5) Rahvuspargis on lubatud sõidukiga sõitmine teedel. Maastikusõidukiga sõitmine on lubatud rahvuspargi valitseja nõusolekul. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine rahvuspargi valitseja nõusolekuta on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, valitsemisega seotud tegevuses, metsatöödel, põllumajandustöödel ja poollooduslike koosluste hooldamisel ning rahvuspargi valitseja nõusolekul teostatavas teadustegevuses.

(6) Rahvuspargi veekogudel on lubatud mootoriga ujuvvahendiga sõitmine. Mootoriga ujuvvahendiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, rahvuspargi valitsemisega seotud töödel, rahvuspargi valitseja nõusolekul hooldustöödel ning teadustegevuses.

§ 5. Keelatud tegevus

(1) Rahvuspargis on keelatud ehitamine veekogude kallastele veepiirist 50 meetri kauguseni, välja arvatud kaitseala tarbeks ning laagripitside tarbeks rahvuspargi valitsejaga kooskõlastatud kohtades.

(2) Rahvuspargi valitseja nõusolekuta on rahvuspargis keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja kõlviku sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) väljastada metsamajandamiskava;
- 4) kinnitada metsateatist;
- 5) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 6) anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks;
- 7) anda projekteerimistingimusi;
- 8) anda ehitusluba.

§ 6. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Rahvuspargi valitseja vaatab talle kooskõlastamiseks esitatud metsateatise läbi ja annab kümne tööpäeva jooksul taotluse saamisest arvates metsakoosluse liikide ning vanuse mitmekesisuse säilitamise eesmärgist tulenevalt oma kirjaliku nõusoleku või seab vajaduse korral omapoolseid tingimusi.

(2) Rahvuspargi valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis vajab kaitse-eeskirja kohaselt rahvuspargi valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada rahvuspargi kaitse-eesmärgi saavutamist või rahvuspargi seisundit.

(3) Kui tegevusi ei esitatud rahvuspargi valitsejale kooskõlastamiseks või tegevustes ei arvestatud kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta rahvuspargi kaitse-eesmärgi saavutamist või rahvuspargi seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt «Haldusmenetluse seadusele» õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

(4) [Kehtetu -RT I, 05.07.2023, 1- jõust. 08.07.2023]

3. peatükk

LOODUSRESERVAAT

§ 7. Loodusreservaadi määratlus

(1) Loodusreservaat on rahvusparki otsesest inimtegevusest puutumata loodusega maa- või veeala, kus tagatakse looduslike koosluste säilimine ja kujunemine üksnes looduslike protsesside tulemusena.

(2) Rahvusparkis on Tuhametsa reservaat.

§ 8. Tegevus loodusreservaadis

Loodusreservaadis on keelatud igasugune inimtegevus, sealhulgas inimeste viibimine, välja arvatud järelevalve- ja päästetöödel ning loodusobjekti valitsemise eesmärgil ja kaitseala valitseja nõusolekul teaduslikel välitöödel.

§ 9. Loodusreservaadi kaitse-eesmärk

Loodusreservaadi kaitse-eesmärk on ökosüsteemide arengu tagamine üksnes loodusliku protsessina.

4. peatükk SIHTKAITSEVÖÖND

§ 10. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Sihtkaitsevöönd on rahvusparki maa- või veeala seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks.

(2) Rahvusparkis on 29 sihtkaitsevööndit:

- 1) Paelamaa sihtkaitsevöönd;
- 2) Miiliaugu sihtkaitsevöönd;
- 3) Ruunaraibe-Sauga sihtkaitsevöönd;
- 4) Valgeraba sihtkaitsevöönd;
- 5) Kuresoo sihtkaitsevöönd;
- 6) Sandra sihtkaitsevöönd;
- 7) Mulgi sihtkaitsevöönd;
- 8) Lemmjõe keele sihtkaitsevöönd;
- 9) Karuskose sihtkaitsevöönd;
- 10) Tõramaa sihtkaitsevöönd;
- 11) Öördi sihtkaitsevöönd;
- 12) Mardu sihtkaitsevöönd;
- 13) Halliselja sihtkaitsevöönd;
- 14) Venesauna sihtkaitsevöönd;
- 15) Möldri sihtkaitsevöönd;
- 16) Tipu sihtkaitsevöönd;
- 17) Räksi sihtkaitsevöönd;
- 18) Pääsma laane sihtkaitsevöönd;
- 19) Halliste luha sihtkaitsevöönd;
- 20) Raudna sihtkaitsevöönd;
- 21) Vireksaare sihtkaitsevöönd;
- 22) Kikepera sihtkaitsevöönd;
- 23) Pöörikaasiku sihtkaitsevöönd;
- 24) Tõrvaaugu sihtkaitsevöönd;
- 25) Piilu sihtkaitsevöönd;
- 26) Tuhkja sihtkaitsevöönd;
- 27) Osju sihtkaitsevöönd;
- 28) Härma sihtkaitsevöönd;
- 29) Riisa sihtkaitsevöönd.

§ 11. Keelatud tegevus

(1) Sihtkaitsevööndis on keelatud:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) uute ehitiste püstitamine, välja arvatud rahvusparki valitseja nõusolekul tee, tehnovõrgu rajatiste või tootmisotstarbeta ehitiste püstitamine rahvusparkis paikneva kinnistu või rahvusparki tarbeks.

(2) Kikepera ja Valgeraba sihtkaitsevööndites on keelatud inimeste viibimine 15. veebruarist 31. juulini ning Paelamaa sihtkaitsevööndis 15. märtsist 31. augustini.

§ 12. Lubatud tegevus

(1) Sihtkaitsevööndis on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistatud kohas. Rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohas ja üle 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistatud kohtades on lubatud üksnes rahvusparki valitseja nõusolekul.

(2) Sihtkaitsevööndis on rahvusparki valitseja nõusolekul lubatud:

- 1) olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd ja veerežiimi taastamine;
- 2) koosluste kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile;
- 3) endiste talukohtade hoonestuse ja heinaküünide taastamine ja olemasolevate ehitiste hooldustööd;
- 4) pilliroo varumine.

(3) Rahvusparki valitseja nõusolekul on lubatud Halliste luha, Riisa, Raudna, Vireksaare, Pöörikaasiku, Härma, Tuhkja, Osju, Piilu, Tõrvaaugu, Räksi, Tipu, Tõramaa, Sandra, Mulgi, Miiliaugu ja Ruunaraipe-Sauga sihtkaitsevööndites metsakoosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile, kusjuures rahvusparki valitsejal on õigus esitada nõudeid raieaja ja -tehnoloogia, metsamaterjali kokku- ja väljaveo ning puistu koosseisu ja täiuse osas.

§ 13. Vajalik tegevus

Halliste luha, Raudna, Härma, Tuhkja, Piilu, Osju, Tipu, Sandra ja Mulgi sihtkaitsevööndite poollooduslike koosluste esinemiseladel on nende ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik:

- 1) puu- ja põõsarinde kujundamine ja harvendamine või raadamine;
- 2) niitmine, loomade karjatamine;
- 3) heinaniitmise alustamine mitte varem kui 1. juulil.

§ 14. Sihtkaitsevööndite kaitse-eesmärgid

(1) Valgeraba, Kuresoo, Öördi, Kikepera ja Riisa sihtkaitsevööndid on alad, kus säilitatakse rabade, vanade loodusemetsade, soostuvate ja soo-lehtmetsade, siirdesoo- ja rabametsade, jõgede ja ojade elupaigatüüpe ning kaitsealuste liikide kasvukohti ja elupaiku.

(2) Miiliaugu ja Ruunaraipe-Sauga sihtkaitsevööndid on alad, kus säilitatakse maastiku üldilmet, metsastunud luidete ja vanade loodusemetsade elupaigatüüpe ning kaitsealuste liikide kasvukohti ja elupaiku, metsade bioloogilist mitmekesisust ning tagatakse puistute avalik kasutamine riigimaal.

(3) Sandra, Mulgi, Tipu, Halliste luha, Raudna, Tuhkja ja Härma sihtkaitsevööndid on alad, kus säilitatakse maastiku üldilmet, kaitstakse ja taastatakse lamminiitute, säilitatakse lammi-lodumetsade, jõgede ja ojade elupaigatüüpe ning kaitsealuste liikide kasvukohti ja elupaiku.

(4) Tõramaa, Mardu, Halliselja, Räksi ja Vireksaare sihtkaitsevööndid on alad, kus säilitatakse vanade loodusemetsade, soostuvate soo- ja lehtmetsade elupaigatüüpe ning kaitsealuste liikide kasvukohti ja elupaiku.

(5) Lemmjõe keele, Karuskose ja Pääsma laane sihtkaitsevööndid on alad, kus säilitatakse lammi-lodumetsade, jõgede ja ojade elupaigatüüpe ning kaitsealuste liikide kasvukohti ja elupaiku.

(6) Venesauna, Möldri, Pöörikaasiku, Tõrvaaugu, Piilu, Härma, Osju ja Paelamaa sihtkaitsevööndid on alad, kus säilitatakse vanade loodusemetsade, soostuvate soo- ja lehtmetsade, siirdesoo- ja rabametsade, lammi-lodumetsade, jõgede ja ojade, rohunditerikaste kuusikute elupaigatüüpe ning kaitsealuste liikide kasvukohti ja elupaiku.

5. peatükk PIIRANGUVÖÖND

§ 15. Piiranguvööndi määratlus

(1) Piiranguvöönd on rahvusparki majandatav osa, mis ei kuulu reservaati ega sihtkaitsevööndisse.

(2) Rahvusparkis on Soomaa piiranguvöönd.

§ 16. Lubatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on lubatud majandustegevus.

(2) Piiranguvööndis on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohas. Üle 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohas on lubatud rahvusparki valitseja nõusolekul.

(3) Piiranguvööndis on lubatud rahvuspargi valitseja nõusolekul:

- 1) maavara kaevandamine «Maapõueseaduse» § 59 lõikes 2 sätestatud juhul rahvuspargi valitsejaga kooskõlastatud kohtades;
- 2) ehitiste, kaasa arvatud ajutiste ehitiste püstitamine ning ehitiste väliskonstruktsioonide muutmine;
- 3) veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine ning uute veekogude rajamine;
- 4) uue maaparandussüsteemi rajamine;
- 5) roo varumine külmumata pinnasel.

§ 17. Keelatud tegevus

(1) Koosluse liigilise ja vanuselise mitmekesisuse säilitamiseks on piiranguvööndis keelatud:

- 1) uuendusraie, välja arvatud turberaie langi pindalaga kuni 1 ha;
- 2) puurindest puuliigi või vanuserühma väljaraie;
- 3) üle 140-aastaste okaspuude, üle 120-aastaste kõvalehtpuude ja üle 80-aastaste pehmelehtpuude raiumine;
- 4) puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine.

(2) Piiranguvööndis on keelatud biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine metsamaal ja looduslikul rohumaal.

(3) Koosluse liikide ja vanuse mitmekesisuse säilitamiseks tuleb jätta metsaraiel kasvama eri vanuses puud vahekorras, mis tagab puude pideva ja ühtlase loomuliku suremuse ja puistu loodusliku uuenemise.

§ 18. Vajalik tegevus

Rahvuspargi piiranguvööndi poollooduslike koosluste esinemisaladel on nende ilme ja liigilise koosseisu tagamiseks vajalik:

- 1) puu- ja põõsarinde kujundamine ja harvendamine või raadamine;
- 2) niitmine, loomade karjatamine;
- 3) heinaniitmise alustamine mitte varem kui 1. juulil.

§ 19. Piiranguvööndi kaitse-eesmärk

Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on bioloogilise mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine.

6. peatükk RAKENDUSSÄTE

§ 20. [Käesolevast tekstist välja jäetud.]

¹EÜ nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50; C 241, 29.08.1994, lk 175; L 305, 8.11.1997, lk 42–65; L 236, 23.09.2003, lk 667–702; L 284, 31.10.2003, lk 1–53); EÜ nõukogu direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (EÜT L 103, 25.04.1979, lk 1–18; L 291, 19.11.1979, lk 111; L 319, 7.11.1981, lk 3–15; L 233, 30.08.1985, lk 33–41; L 302, 15.11.1985, lk 218; L 100, 16.04.1986, lk 22–25; L 115, 8.05.1991, lk 41–55; L 164, 30.06.1994, lk 9–14; C 241, 29.08.1994, lk 175; L 223, 13.08.1997, lk 9–17; L 236, 23.09.2003, lk 667–702).

²Soomaa rahvuspark on moodustatud Vabariigi Valitsuse 8. detsembri 1993. a määrusega nr 387 «Soomaa, Vilsandi ja Karula rahvuspargi moodustamise kohta».

³Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatahtsad elupaigatüübid.

⁴Rahvuspargi välispiir ja vööndite piirid on märgitud määruse lisas esitatud kaardil Eesti põhikaardi (mõõtkava 1:10 000) alusel, kasutades Kabala ja Kõpu metskondade osas 2000. aasta, Kõpu metskonna SM kvartalite osas 1999. aasta ja Taali metskonna osas 1997. aasta metsakorralduse andmeid ning maakatastri andmeid seisuga september 2004. a.

Ala kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris ning maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).
[RT I 2010, 13, 70- jõust. 01.04.2010]

Lisa